

GÅRDSJÖ BIT FÖR BIT

LANTMÄTARNA RITADE RÄTVINKLIGA TOMTER

Alf Gunnarson

MMXXI

INNEHÅLL

FÖRORD

FRÅN NOLL
TILL NÅGONTING

HÄLJATORPS
BIDRAG

OTTERSLÄTTENS
BIDRAG

KÄLLTORPS
BIDRAG

UNDER TRAKT
GÅRDSJÖ REDOVISADE
AVSÖNDRINGAR

SAMMANFATTNING

FÖRORD

Rom byggdes inte på en dag – *Roma uno die non est condita* – är ett nästan tusen år gammalt talesätt som vill belysa det faktum, att det tar tid att utvecklas från noll till någonting. Och nog tog det sin tid även i Gårdsjö. Jag är fängslad av den där tanken att det verkligen var ett noll- läge i projektet Gårdsjö järnvägsstation och samhälle. Några gårdar nere i Hova socken – Häljatorp, Otterslätten och Källtorp – hade i mitten av artonhundratalet (vid laga skiftet) blivit tilldelade skogslotter uppe på samfälligheten Tiveden och dessa skogsskiften råkade ligga i vägen för Västra Stambanan.

När VGJ knöts ihop med SJ uppe i norr – man hade redan anknytningar i Stenstorp och Moholm – medförde det oundvikligen att ett nytt stationsområde var i görningen. Samma sak hade hänt – och hände – på många ställen i Sverige. Ställen som Laxå, Hallsberg - och för all del Finnerödja – fick nya centra omkring järnvägsstationerna. Före Järnvägen var det Paradistorg och Kyrkan som var Finnerödja sockens centrum. Nu ska jag inte påstå att Hova sockens centrum flyttades till Gårdsjö i början av nittonhundratalet. Men Gårdsjö blev en viktig punkt i socknen. Man hade ju egna järnvägsstationer i Hova och Fagerlid, dock att de var smalspåriga linjestationer. Ville man ut i världen, fick man ta sig till Gårdsjö och därifrån var inget resmål omöjligt. Man kunde förstås åka till Älgarås – som låg lite närmare - men det var utsocknes. Ett icke oviktigt dock i dåtiden.

I den här sammanställningen ska jag försöka visa hur Gårdsjö samhälle växte bit för bit under 1910- och 20- talet. I en tidigare berättelse - <http://mossebobladet.se/fr%20o%20to%20cccc.pdf> - från 2015, skrev jag en del om det. Här blir det fördjupning i ämnet.

Köpekontrakten, lantmäteriförrättningar och lantmätarnas fina kartor blir huvudunderlag. Alla sådana handlingar blir mer eller mindre beskurna men jag vill visa dem, eftersom det är en del av dokumentationen, tillsammans med en och annan bild från dåtiden. Jag skriver de ytmått som står i kontrakten. Där växlas friskt mellan hektar, ar och kvadratmeter.

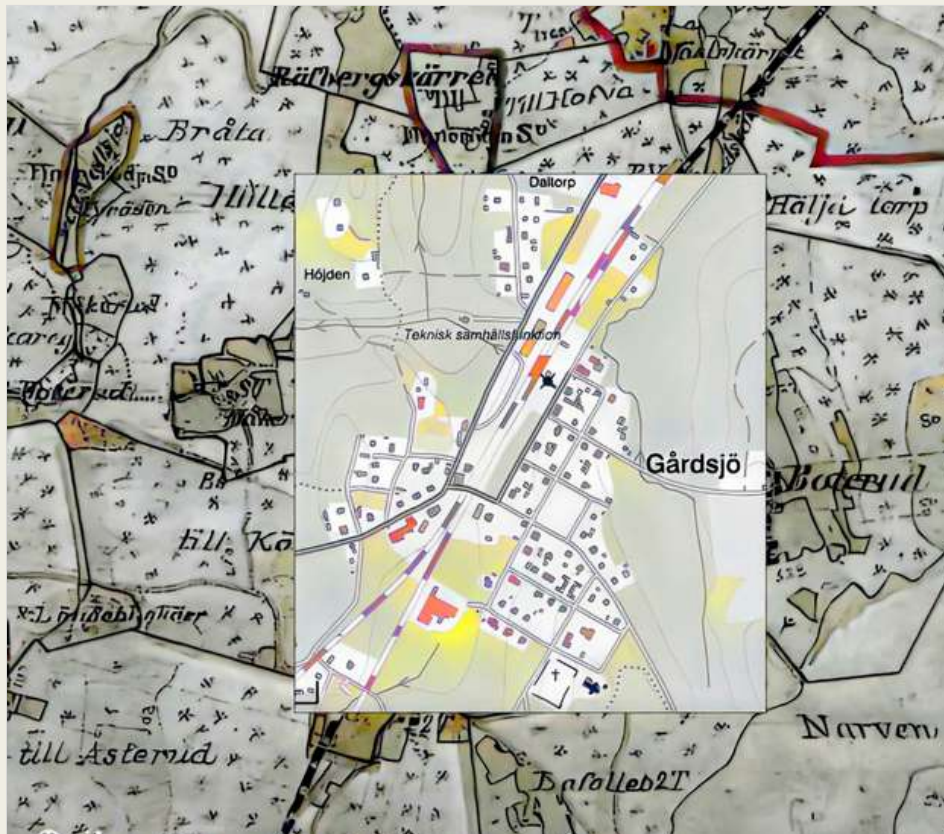
Minns nu detta: Gårdsjö *uno die non est condita*.

/ Alf

FRÅN NOLL TILL NÅGONTING

T v: Häradsekonomisk karta, omkring år 1880. T h: Vid mitten av 1900- talet,

Det var främst tre hemman - Häljatorp, Otterslätten och Källtorp – som sålde tomtmark till hugade spekulanter i Gårdsjö stationsamhälle.

Före VGJ fanns det inget järnvägssamhälle i Gårdsjö. Med VGJ växte det upp en tätort runt stationen.

HÄLJATORPS BIDRAG

Gustaf Svensson, hemmansägare i Västra Lövåsen och Västerhäljatorp skänkte ett par markplättar till Kungliga Järnvägsstyrelsen, 3, 27 ar i november 1904 och 35 kvadratmeter i oktober 1906.

Snart kommer tågen på VGJ:

Gåfvobref
 Tills Kungl. Järnvägsstyrelsen öfverlämnar under tecknad med Christof Svensson i Löfåsen på evardelig tid i och för stationsplan vid Gårdsjö ett område utgörande 3,27 ar af min ägande afsöndring från Westerheljatorp 1/8 mantal kronoskatt i Hofva socken Norra Vadstbo härad och Skaraborgs län, hvilket område under beteckning fig: 1 är närmare angifvet i en af Kommissionslandtmätare Lars Th. Äqvist år 1904 upprättad karta öfver Gårdsjö stationsplan å västra stambanan uti Hofva socken, Norra Vadstbo härad och Skaraborgs län, tillägnande jag Kungl. Järnvägsstyrelsen ifrågavarande område som gifva att af Järnvägsstyrelsen ägas och besittas som all annan dess välfångna egendom.
 Finneködjä västra Löfåsen den 1. november 1904.
 Christof Svensson

GÅFVORREF.
 Till Kungl. Järnvägsstyrelsen öfverlämnar under tecknad Gustaf Svensson på evardelig tid i och för stationsplan vid Gårdsjö ett område utgörande 35 kvadratmeter af mitt ägande lägenheten Herrtorp nr: 3, afsöndrad från 1/8 mantal frälse Westerheljatorp nr: 1 i Hofva socken, Norra Vadstbo härad och Skaraborgs län, hvilket område under beteckning fig. 5 är närmare angifvet i en af kommissionslandtmätaren Lars Th. Äqvist år 1906 upprättad karta öfver en del af Gårdsjö stationsplan å Västra stambanan uti Hofva socken, Norra Vadstbo härad och Skaraborgs län; tillägnande jag Kungl. Järnvägsstyrelsen ifrågavarande område som gifva, att af Järnvägsstyrelsen ägas och besittas som all annan dess välfångna egendom.
 Västerheljatorp den 15 oktober 1906.
 Gustaf Svensson.

T h: 1880 års karta.

Lovisa Andersson Carlsson i Västerhäljatorp sålde 400 kvadratmeter till SJ:

Tomten vid banvaktstugan i Västra Lövåsen blev lite större i juli månad 1911.

KÖPEBREV.

Undertecknad upplåter och försäljer härmed till Kungl. Järnvägsstyrelsen ett jordområde om 3228 kvadrater af mig tillhöriga lägenheten Hanskog uti Hofva socken af Norra Vadsbo härad och Skaraborgs län emot en köpesumma af Trehundra-sjuttiofyra (377) kronor 50 öre, allt i enlighet med af Landtmätaren E. O. Jansson den 3 Oktober innevarande år upprättad karta; och som förenämnda köpesumma är till fullo gulden och härmed kvitterad, afhänder jag mig ofvannämnda jordområde, erforderligt för utvidgning af Gårdsjö Järnvägsstations område, att af Kungl. Järnvägsstyrelsen ägas, brukas och besittas som all annan dess värfångna egendom. Området i fråga lämnas gravationsfritt inom innevarande år.

Gårdsjö den 15 Oktober 1912.
Gustaf Emil Svensson.

KÖPEBREV.

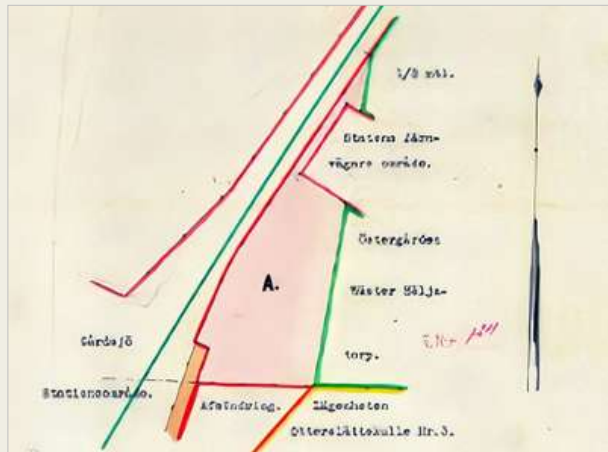
Undertecknad upplåter och försäljer härmed till Kungl. Järnvägsstyrelsen ett jordområde om 96 kvadratmeter af mig tillhöriga 1/8 mantal Östergården Vester Häljatorp litt. A uti Hofva socken af Norra Vadsbo härad och Skaraborgs län emot en köpesumma af Tjugufyra (24) kronor, allt i enlighet med af Landtmätaren E. O. Jansson den 3 oktober innevarande år upprättad karta; och som förenämnda köpesumma är till fullo gulden och härmed kvitterad, afhänder jag mig ofvannämnda jordområde, erforderligt för utvidgning af Gårdsjö Järnvägsstations område, att af Kungl. Järnvägsstyrelsen ägas, brukas och besittas som all annan dess värfångna egendom. Området i fråga lämnas gravationsfritt inom innevarande år.

Vesterhäljatorp Hofva den 25 okt. 1912.
Gustaf Persson.

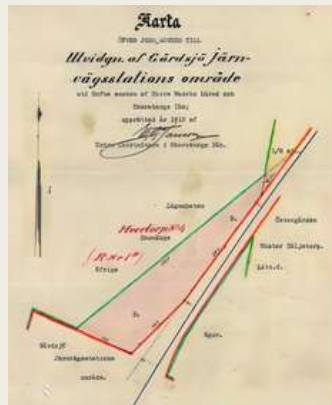
Två köpebrev från oktober 1912.

Oktober 1914: Gustaf Svensson sålde 0, 2450 hektar mark till SJ för 248 kronor och 12 öre. Kartan t h.

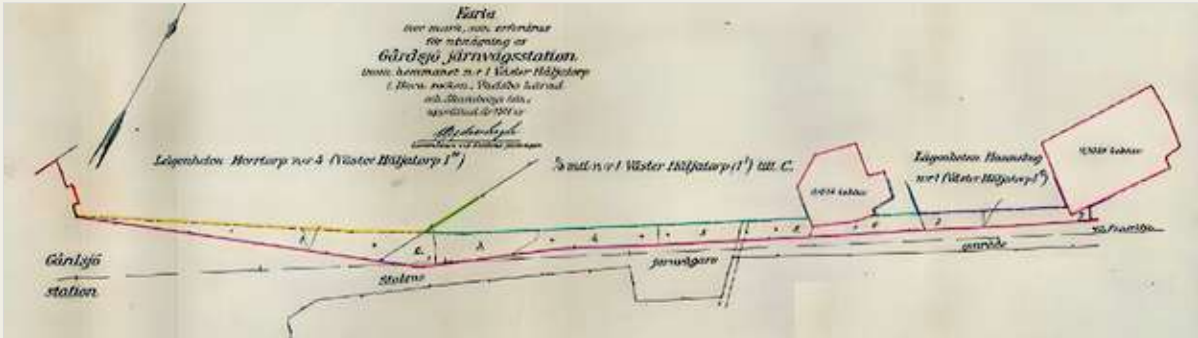
December 1916: Gustaf Svensson sålde 3728 kvadratmeter mark till SJ för 377 kronor och 75 öre och Gustaf Persson gjorde sig av med 96 kvadratmeter, som gav honom 24 kronor i penningpungen.

Juli månad 1917: J. Bengtsson och Ida Melin sålde 0, 0138 hektar mark från sin lägenhet Lilla Källtorp (redovisat under Häljatorp) för 125 kronor, till SJ.

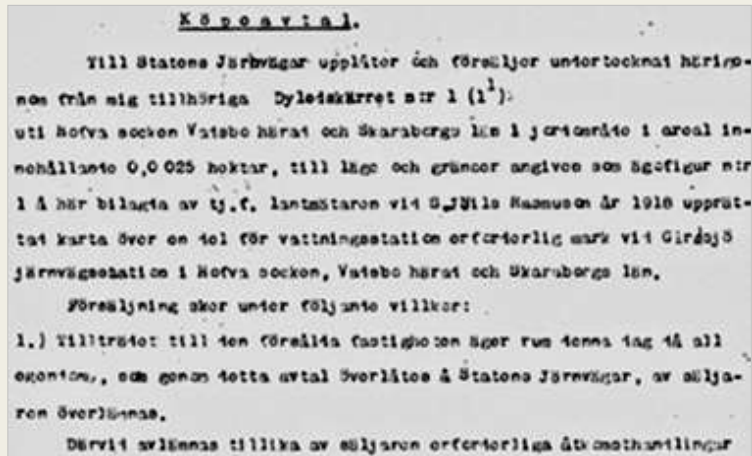
Också i Juli 1917: Gustaf Persson och Elin Maria Persson sålde 0, 3070 hektar för 491 kronor och 20 öre, till SJ.

Denna post finns även på hemmanet Källtorps lantmäteri- dokument.

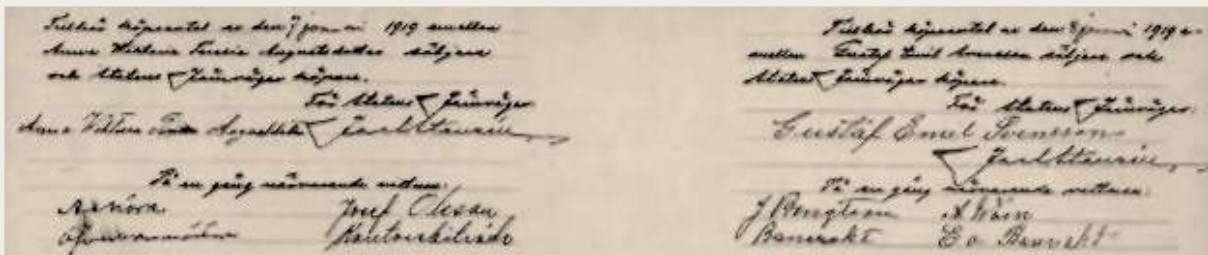
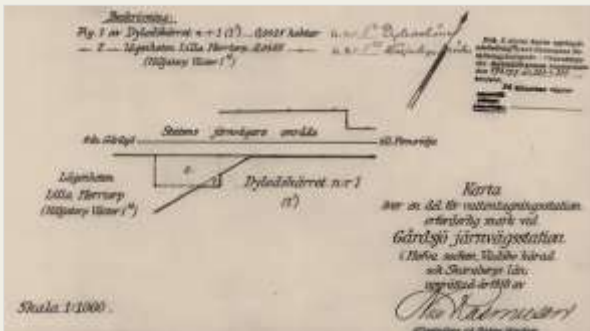
December 1916: Gustaf Svensson sålde 0, 1410 hektar till SJ för 225 kronor och 60 öre och i ett annat kontrakt, ungefär samtidigt, 0, 0730 hektar för 116 kronor och 80 öre.

Nu går det tåg på VGJ
Sedan flera år tillbaka:

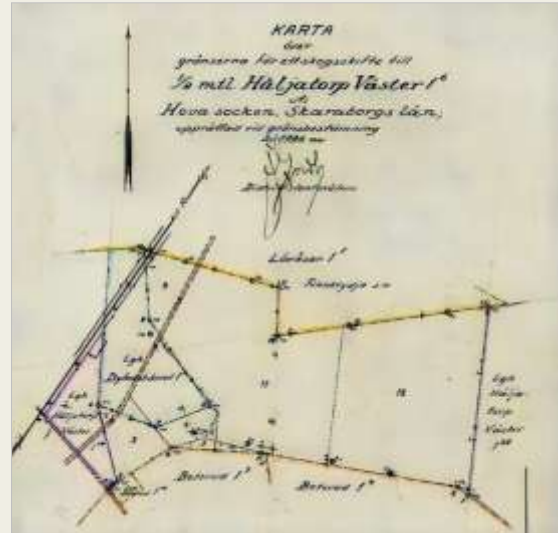
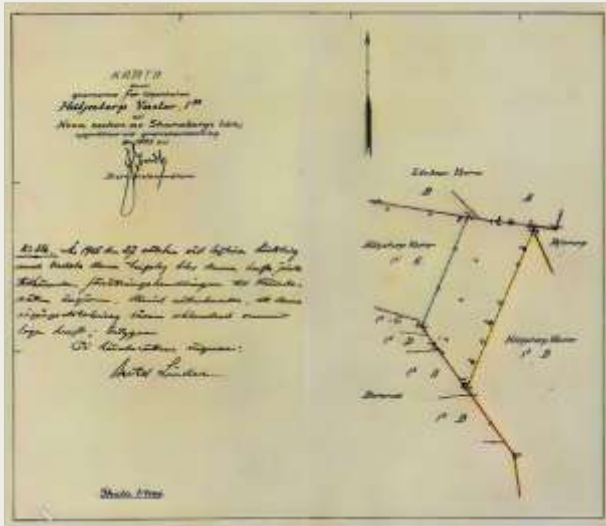

Inledningen av ett mångordigt kontrakt som gav säljaren 6 kronor.

Januari 1919: Gustaf Emil Svensson avhändade sig 0, 0025 hektar mark till SJ. Det aktuella priset var 2400 kr/ hektar, så Svensson blev 6 (sex) kronor rikare. Samtidigt sålde Anna Viktoria Teresia Augustdotter 0, 0455 hektar, vilket förlänade henne 455 kronor.

Karta med många namnunderskrifter som bekräftelse på de båda avtalen i januari 1919.

Karta från gränsbestämningsföretning på Hälsjatorps skogsskifte vid Gårdsjö 1925 och 1926.

OTTERSΛÄTTENS BIDRAG

Et skogsskifte tillhörande hemmanet Otterslätten låg, liksom Hälsjatorps, i vägen för Västra stambanans framväxt redan runt 1860. Då hade behövlig mark exproprierats för att rymma ett enkelspår (troligen garderat för att räcka även till dubbelspår). När Gårdsjö blev föreningsstation för smalspår/ normalspår – VGJ/ SJ – fick också Otterslätten sälja mark.

Här är den häradsekonomska kartan från 1880 igen:

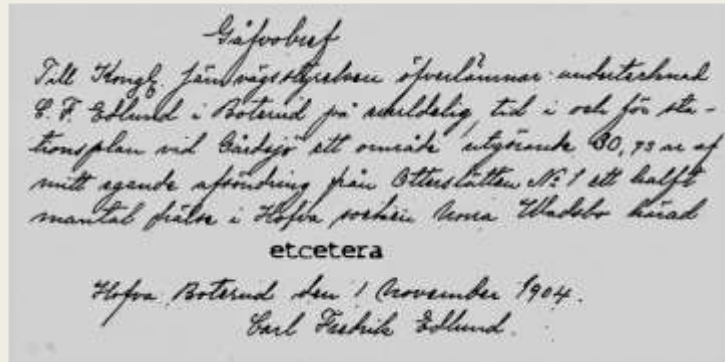
Handwritten text from a 1880 cadastral document, likely a survey report or deed, detailing land parcels and measurements.

Handwritten text from a 1880 cadastral document, likely a survey report or deed, detailing land parcels and measurements.

Statens Järnvägar förvärvade.

.Köpebrevet, till vänster (förra sidan), november 1900: Olaus Olsson och Lovisa Olsson sålde två markbilar, den ena 40, 4 ar och den andra 1, 9 ar, för (tillhopa) 178 kronor och 75 öre. Köpekontraktet till höger (förra sidan), juli 1901: F. d. jägmästare W. Wilke och August Andersson i Älgårås sålde 1, 28 hektar (eller 2 tunnland och 19, 1 kappland) för 1000 kronor.

Otterslätten gav, liksom Häljatorp, bort en markbit till stationsplan i Gårdsjö. Carl Fredrik Edlund bodde i Boterud och var ägare till ett stycke Otterslätten- mark.

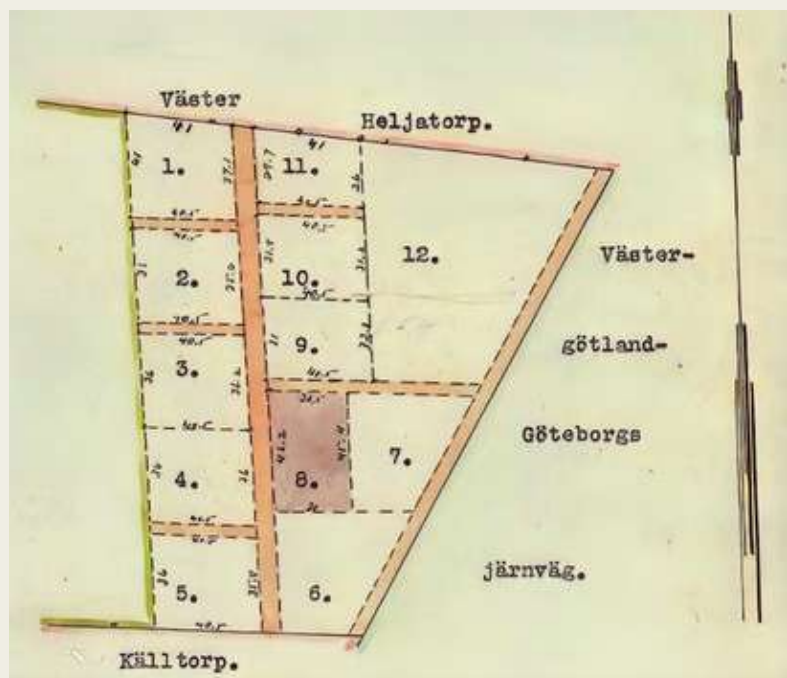
År 1913: Olaus Olofsson och Amanda Lovisa Olofsson sålde mark till två tomter:

Tomt nummer åtta (8). A. G. och Anna Söderholm köpte 0, 1483 hektar och priset var 300 kronor.

Tomt nummer sex (6). Johan Isidor Åkerberg (stationskarl) och hustrun Hanna Elfrida köpte 0, 1793 hektar mark för 350 kronor.

Kartan visar hur långt man kommit med tätortsplaneringen år 1913. Marknadspriset i det centrala läget (Söderholm) var 203 kronor / hektar eller 20 öre/ kvadratmeter, Det var inte dyrt. ☺ Den som tänker att Åkerberg fick ett bättre pris har rätt. Där var det 19,5 öre per kvadratmeter.

<u>Beskrifning.</u>		
N:r	ar.	kvm.
1	15	72
2	14	43
3	14	55
4	14	51
5	14	47
6	17	93
7	15	97
8	14	83
9	12	74
10	12	70
11	11	20
12	60	28

KÖPEKONTRAKT.

Undertecknad upplåter och försäljer härmed till Kungl. Järnvägsstyrelsen ett jordområde littera B om 0.1464 hektar i enlighet med av Landtmätaren E. O. Jansson den 25 september innevarande år däröver upprättad karta samt oförändrat från mitt ägande Lägenheten Otterslättskulle n:r 3 uti Hofva socken av Norra Vadebo härad och Skaraborgs län emot följande villkor:

- 1:o). Överenskomna köpesumman Etthundraaderton (118) kronor, betalas då säljaren avlämnat nödiga åtkomsthandlingar samt gravationsbevis, som styrker, att det försälda jordområdet icke är med in-teckningar bevärat.
- 2:o). Säljaren förbinder sig ombesörja och bekosta dödning av in-teckningar i jordområdet.
- 3:o). Landtmäteri- och lagfartskostnader betalas av köparen.
- 4:o). Det försälda jordområdet tillträdes vid detta köpekontrakte underskrivande.

Gårdsjö den 1 oktober 1914.
Oskar Engren.

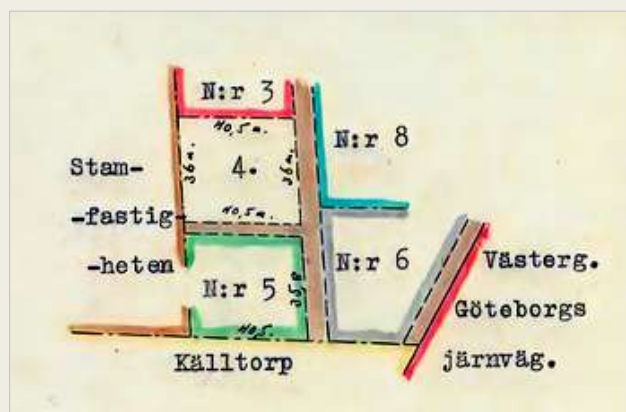
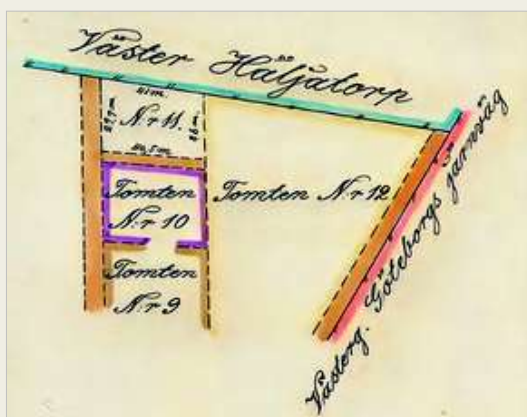
Oktober 1914: Oskar Engren sålde 0, 1464 hektar mark för 118 kronor.

Olaus Olsson - i augusti 1914:
Tomt nr 5, med 14, 47 ars ytvidd såldes till Sven Eugen Holm från Örebro. Pris: 350 kronor.

Olaus Olsson - i mars 1918:
Tomt nr 11, storlek 0, 1120 hektar. Pris: 400 kronor.
Till Herbert Thörnbohm (stationsförmän) och hustrun Anna Elisabet.

Olaus Olsson - i februari 1922:
Tomt nr 4. Storlek: 0, 1451 hektar.
Till Olof H. T. Carlstedt (stationskarl) och hustrun Anna Maria.

Det var Olaus Olsson - med hustruns medgivande- som sålde alla tre tomtarna.

VGJ köpte en bit mark av Olaus Olsson - 0, 2919 hektar år 1923.

KÖPEKONTRAKT

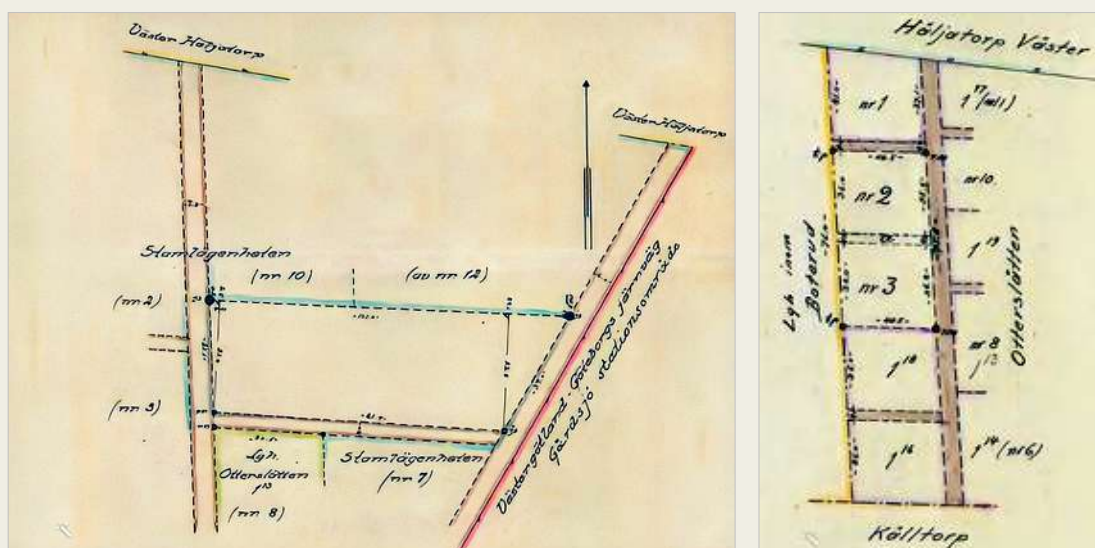
Jag, Olaus Olsson Gårdsjö upplåter och försäljer härmed till Västergötland-Göteborgs Järnväg mitt ägande tomtområde om 0,2919 hektar avseendrat från lägenheten Otterslätten 1⁶ /Otterslättskulle nr 2/ uti Hova socken av Vadsbo norra härad, Skaraborgs Län enligt av lantmätaren J. Gerdh 1923 upprättad karta i det skick deteanna sig nu befinner för en oss emellan överenskommen köpesumma av sexhundra /600:-/ kronor, vilken köpeskilling kontant erlägges vid underskrifvandet av detta köpekontrakt.

Gårdsjö den 17 Aug. 1923.

Antages: Olaus Olsson Lovisa Olsson
fö r VÄSTERGÖTLAND-GÖTEBORGS JÄRNVÄGSAKTIEBOLAG Säljare.
Justus A. Waller.
Köpare

Här ser vi Justus Adalrik Waller – VGJ: s boss.

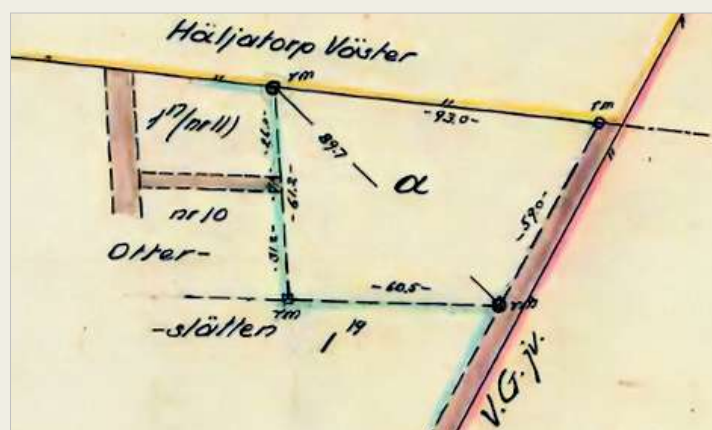

T v: VGJ: s förvärv. T h: K. G. Janssons.

Amanda Lovisa Olsson sålde två tomter i april månad 1927:

Till Karl Georg Jansson (stationskarl) och hustrun Kristina, tomterna 2 och 3. Ytvidd: 0, 2898 hektar samt en väg, 0, 0162 hektar. Pris: 750 kronor (kartan här uppe t, h.)

Till Edit Maria Bengtsson – 0, 4390 hektar, tomt nr 12. Pris: 200 kronor (följande karta).

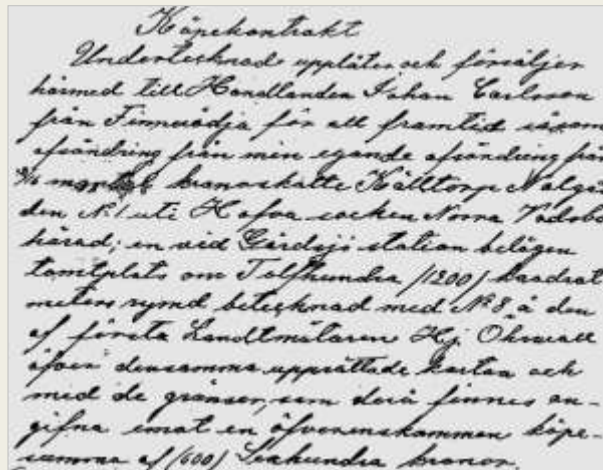
KÄLLTORPS BIDRAG

Källtorp var det tredje hemmanet – utöver Häljatorp och Otterslätten – som låg i vägen för Västra stambanans framväxt och Gårdsjö samhälles utbyggnad efter VGJ: s inträde på arenan.

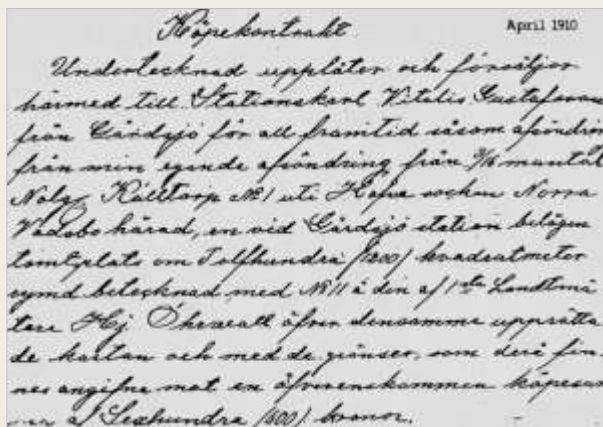
Här är den häradsekonomiska kartan från 1880 igen:

August Anderssons i Källtorp första markaffär skedde i oktober månad 1909:

T v: Ånglok på Gårdsjö station. T h: Handlare Johan Karlsson köpte tomt nr 8. (Tomtkartor finns på föregående sidor).

T v: April 1910. Vitalis Gustafsson (stationskarl) köpte tomt nr 11 (1200 kvadratmeter) av August Andersson i Källtorp.

Texten är så tydlig, att inga ytterligare förklaringar behövs:

Köpekontrakt
 Underkastade uppåt och förärfas hemmet till Johan Johansson sin Källtorps för allsamtid i sin avskrivning från vår öfver avskrivning sin nummerat Källtorps No 2 (även Kalltorps Sörgården) uti Höfors socken av Höfors tingslag belägen tomtpåse Johansborg om en areal av 0,7760 hektar i den för distriktskontrollen Hållmar Kewest om dessamma uppgräddade kanten och med de gränser som där finnas angivna med en översiktskarta köpsnummera av (100) afklarade bro- nos.

Säluförklarade översiktskartan som skedde i Gäddjö den 23 mars 1917
 J. Johansson
 Höfors
 Rik Höjars
 Säluförklarade

Mars månad 1917: Johansborg – en stor tomt var ett faktum.

September 1917: Erik Gustaf och Mathilda Svensson köpte en äng - Eriksberg – av Rich. Sjögård och Kompani. Marken var drygt 1,4 hektar och kalaset kostade 225 kronor.

ÖVERSKRIFTER
 Öfvertecknade uppåt och förärfas hemmet till Erik Gustaf Svensson och hans hustru Mathilda Svensson: Eriksberg för all framtid såsom avskrivning från vår ägande avskrivning från nummerat Eriksberg No 24 öfver kornet Östergården benämnd Eriksberg med en areal av 0,1800 hektar samt lägenheten Eriksberg No 2 för alltid avskrivning från No 3 delar av Källtorps och Stållermanshörd No 1 en äng 1877.8 med en areal av 1,3040 hektar belägna inom Höfors socken av Höfors tingslag Höfors Vadstena härad Skaraborgs län enligt i de av Distriktskontrollen Hjelmar Hjerpe öfver dessamma uppgräddade karterna med ett översiktskarta pris av (225) Tekniska Högskolan kronor och kontant denna dag betalt och löst med kvitteras med löst med revers.
 1) Lägenheterna för tillstånd denna dag sådana de nu befinnas.
 2) Alla åkrar omkring lägenheterna är köparens samt skyldiga underhåll.
 3) De köparens åkrar skyldiga tillhållande nödiga åkrarbönder, dock är köparens skyldiga såsom gamla åkrarbönder.
 Allmänna översiktskarta som skedd i Gäddjö den 23 september 1917
 H. Svensson, Mathilda Svensson
 Höfors
 Östergård och Industri
 Aktiebolag
 Rich. Sjögård
 Höfors

Eriksberg I och II bytte ägare.

Köpekontrakt

Undertecknade upplåter och försäljer härmed till Templet N:o 2109 Skogsblomman för all framtid säson avsändning från en, gärrse avsändning från 1/2 mantal på det Kärstors Sörgården N:o 1 uti Hofva socken Stord redde härad en vid Gårdsjö skaton belägen tomtpåts om elohundra mittronsa (1199) kvadratmeter uppåt; betecknad med N:o 46 i den av först lantmätaren Hjalmar Slewettz öfverförensamma upprättade kartan och med de gränser som här finnes angivna emt en öfrensomm köpesumma av (475) Fyrahundra spittuhör kronor.

*Är detta kontrakt är bekräftat
lyrande exemplar upprättade
härpå den 13 mars 1917
Sjögårds J. Olsson och S. Sjögarth
Templet N:o 2109 Skogsblomman Rich. Sjögarth
J. Carlsson
J. Dahlén
Köpare*

Templet 2109 Skogsblomman köpte tomt i mars 1917. Gruppbilderna t. h: Luciafirande där 1920. Foto: Erik Rud.

Från Vadsbo digitala museum.

Snygg lampa.

Det fanns en interiörbild från Finnerödja goftemplantelokal (1913) av samme fotograf (t. v.)

Juni månad 1917: J. A. Olsson i Motorp köpte 0, 1750 hektar mark av Rich. Sjögård och Kompani. Det kostade 400 kronor.

K ö p e k o n t r a k t .

Undertecknade upplåter och försäljer härmed till J. A. Olsson från Motorp för all framtid säson avsändning från vår ägande avsändning från hemmanet Källtorp n:o 2 (även kallat Sörgården) uti Hofva socken av Hofva tingslag, belägen tomtpåts om en areal av 0,1750 hektar enligt ten av distriktslantmätare Hjalmar Slewettz öfver förensamma upprättade kartan och med de gränser, som därå finnas angivna, emot en öfrensommen köpesumma av Fyrahundra (400) kronor.

Oktober 1917: Hova församling (Ernst Lexell) köpte en tomt av ett tunnlands storlek (0,48 hektar) till skola i Gårdsjö. Tomten kostade 700 kronor,

Anmärkning:

Man ska observera att det var Församlingen som ansvarade för skolorna – och så skulle det vara ända in i 1940- talet. Det var därför vi, dåtidens skolbarn, fick lära oss psalmer utantill.

K ö p e k o n t r a k t .

Undertecknade upplåter och föreslår härmed till Hova församling för all framtid såsom avsevärdning från vår ägande avsevärdning under 1 mantal frälse Källtorp Sörgården N:o 2 inom Hofva socken Norra Vadsbo härad en vid Gårdsjö station belägen tomtplats om 0,48 hektar benämnd skoltomten ~~med~~ med gränder enligt av extra lantmätaren E.O.Jansson skövdé den 26 oktober 1912 upprättad karta mot en öfverenskommen köpesumma av kronor Åttahundra (800) som härmed kvitteras.

1. Tomtplateen får tillträdas genast sådan den nu befinnas.
2. Väg eller gata som gränisar intill tomtplateen är köperens ensamt skyldig att underhålla.
3. För alla hägnader omkring tomtplateen ansvaret köperens.
4. Lagfartskostnaden betalas av köperens.
5. Detta kontrakt som utfärdats i tvänne exemplar skall köperens hand gälla som köpebrev.

Gårdsjö den 1 oktober 1917.

För Hova församling
i skolrådets vägnar,
Ernst Lexell.
ordför.

GÅRDSJÖ JORDBRUKS & INDUSTRI AKTIEBOLAG
Richard Sjögård.
Säljare.

Snart stod det ett skolhus där uppr på höjden, där vetgiriga Gårdsjö- barn fick lära sig saker.

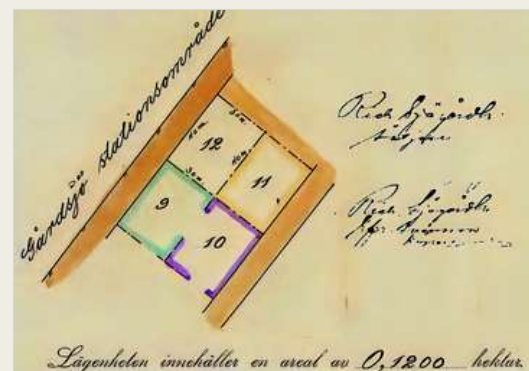

Några decennier senare (foto från Leif Vördes samlingar).

*Sj för köpfoto, vinnemott för en
sädig och sundt handlingar, för
fasthetens bästa af
Hova församling.
af detta köpet såsom
faktiskt köpet och upprättat.
Gårdsjö den 4 februari 1917*

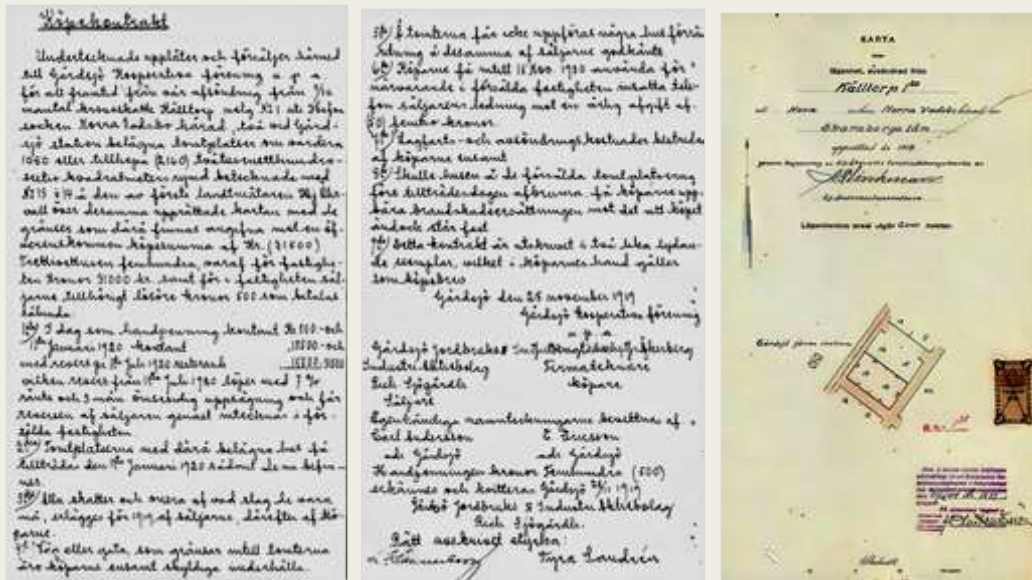
Driven handstil.

Februari 1917: Rich. Sjögård köpte en tomt (nr 12) om 1200 kvadratmeter av sig själv. Fast han hade en medköpare: Efr. Svensson.

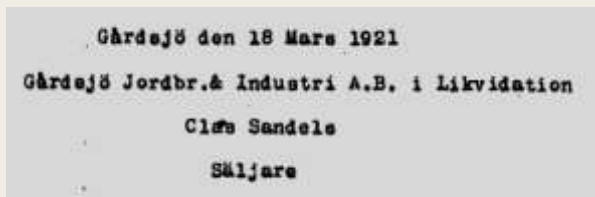
Och här var själva navet för samhällets utveckling.

November 1919: Två tomtplatser (nr 13 och 14), 2160 kvadratmeter, till Gårdsjö kooperativa förening u. p. a:

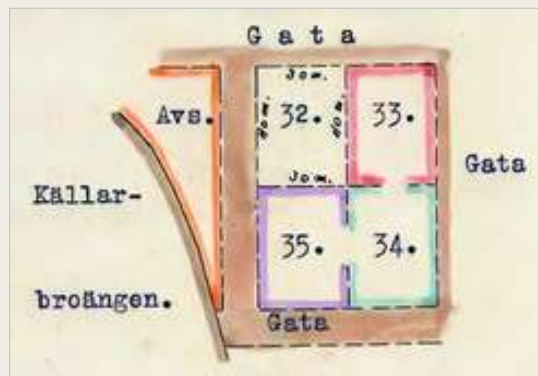

Det var Rich. Sjögård och Kompani som sålde de bebyggda tomterna för 31 500 kronor.

Mars månad 1921: Carl och Ellen Sandén köpte tomt nr 6 – 1200 kvadratmeter – av f. d. Richard Sjögård och Kompani, dåmera i likvidation och företrätt av Clas Sandels (som säljare).

November månad 1921: Carl Rundqvist (kontorsbiträde vid SJ) köpte en tomt av Katrinefors AB, med samme Sandels som företrädare. Tomten var 1239 kvadratmeter och den kostade 650 kronor.

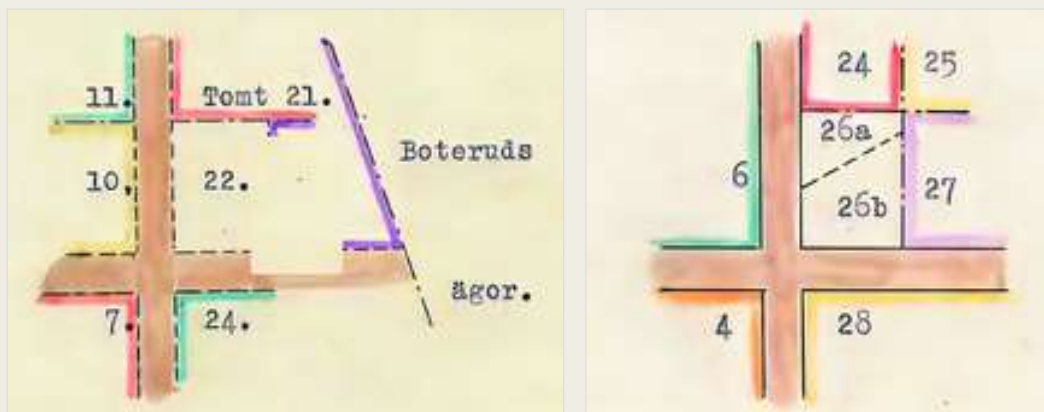

T v: Carl Rundqvists tomt och t h: Johan och Bernhard Karlssons nyförvävade.

Maj månad 1922: Johan Karlsson och Bernhard Karlsson köpte tomt nr 32 av Katrinefors AB. Priset var 500 kronor och tomten var fortfarande 1200 kvadratmeter.

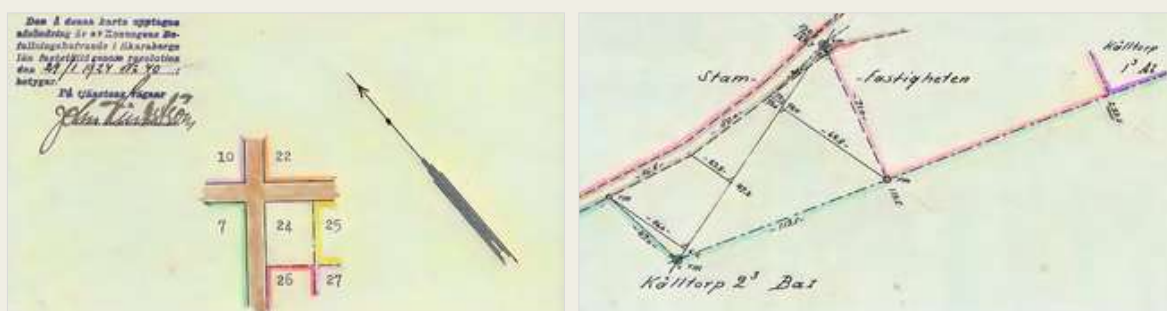
Februari månad 1922: Gottfrid Karlsson (slaktare) köpte tomt nr 22 – 1200 kvadratmeter – av Katrinefors AB (Sandels). Tomten kostade 600 kronor.

Juli månad 1923: J. E. Karlsson (stationskarl) och hustrun Elisabeth köpte tomt nr 26 av Katrinefors AB (Sandels). Det var 1200 kvadratmeter och 600 kronor där också.

Slaktare Karlssons tomt 22 och stationskarlen Karlssons nr 26.

Juli månad 1923: Fröken Emelia Pettersson (från Nässjö) köpte tomt nr 24 – 1200 kvadratmeter – av Katrinefors AB (Sandels) för 600 kronor.

T v: Fröken Petterssons tomt 24. T h: Stamfastigheten Källtorp (vid Gårdsjö).

Juli månad 1925: Stamfastigheten Källtorp 1/ 8 mantal, nr 1 (Nolgården) bytte ägare, då sterbhusägarna efter avlidne lantbrukaren Godtfrid Lundvall, sålde hemmansdelen till Egil Sigurd Larsson i Åsterud, Hova.

Anmärkning:

Detta berörde inte samhället Gårdsjö mer än i historiskt perspektiv.

UNDER TRAKT GÅRDSJÖ REDOVISADE AVSÖNDRINGAR

Utöver de tre gårdarna Häljatorp, Otterslätten och Källtorp finns ett antal avsöndringar redovisade under *trakt Gårdsjö*. En del av dessa finns även under *trakterna Häljatorp, Otterslätten och Källtorp* men också några som bara redovisas där (trakt Gårdsjö).

Här följer en genomgång av dessa – inte redan beskrivna – ägobyten och det börjar redan vid mitten av artonhundratalet. Om det finns kartor, visas dessa i sin helhet eller beskurna.

Jag kommer att bli sparsam med kommentarer.

Bilderna är läsbara

"Enligt denna dag träffad öfverenskommenhet upplåter och försäljer undertecknade i kraft af detta vårt öppna köpe och salubref till soldaten Johan Ymer och dess hustru Charlotta Olofsdotter en skogsareal af vårt hemman Källarebröningen 16 mantal af f.d. allmönningen Tiveden tilldelade skog belägen intill den så kallade Anders Hof's intäkt wid hemmanet Måkerud i Wadsbo Härad, Skaraborgs län och Hofve socken innehållande i areal widen två tunnland och det emot en öfverenskommen

Källarebröningen den 25 april 1860.

Anders Andersson Johanna Andersdotter
 Nils Hindrik Andersson med hustru
 Per Gustaf Eriksson Hustru Brita Stina Johansdotter
 Säljare

§ 204.

Å 15 told 1,8 kpld skogsareal å förre kroncellmönningen Tiveden, för alltid afskänkt från 3/16 stl Nolg. Källtorp, söker Herr Landshöfdingen n.n. J. Weern lagfart på grund af en så lydande afhandling:

Köpebref.

Till Herr Stats Rådet, Landshöfdingen och Commenduren J. Weern upplåter och försälje vi för alltid och under full egen-derätt den skogsareal af förre allmönningen Tiveden som vid laga skifte deraf tillfälligt vår egande hemmanedel 1/8 dels mantal i Nolgården Källtorp i Hofve socken af Wadsbo Härad utgörande enligt kortbeskrifningen af år 1847 åtta tunnland 22 8/15 kepp-land, som alltså härigenom försäljes att från och med Tivedens båda delning år 1833 tillträdes mot en öfverenskommen och nu betald köpesumma

Wahsholm den 30 juli 1862.

Anders Gustaf Olofsson Lars Fredrik Olofsson säljare

*Köpebref

Undertecknad August Jansson med sin hustru Klara Sofia Andersdotters samtycke, försälje såsom egare till ett åttondele mantal Källtorp Nolg., Hofve socken, till hemvärdaren Ludvig Cronst i Elgersås och hans hustru Lotta Cronst, ett stycke mark å till detta hemman hörande skog å förre allmönningen Pågradsbo, hvilken nu försälda skogsareal gränsar i öster till Lars Gustaf Gustafssons i Sörg.Källtorp skogsteg och i norr till Jan Erik Janssons i Nolg. skog, i areal Nio kvadrattar och Nio kvadratstänger och omfattar figurerna 802, 809 och 810, enligt karta med beskrifning till denna hemmanedel, upprättad vid laga skiftet af ett mantal Källtorp, åren 1863 - 1865, för en öfverenskommen och redan tillförlige betald köpesumma

Hofve och Källtorp den 14 mars 1895.

August Jansson Klara Andersson

Köpebref

Till Herrs förmåga följande upplåter undertecknad Olaus Olsson för andring tid och för stationsplan vid Käll-
 torp ett område utgörande 3/16 af samt ägande Källarebröningen
 1/16 del, mantal hemmanedel i Hofve socken Wadsbo hä-
 rad och Skaraborgs län belägen under beteckning
 fig 3 är närmare angifvet i en af Kommissionshandlaren
 Lars Th. Björst in 1904 upprättad karta öfver Källtorp
 stationsplan i västra stambanan uti Hofve socken Wadsbo
 härad och Skaraborgs län, tillgörande jag följande
 jämvägsstygelsens ifrågakande område som gifva, att
 af jämvägsstygelsens ägar och berättas som ett samman-
 höll välhållande egendom.

Källarebröningen den 1 November 1904.

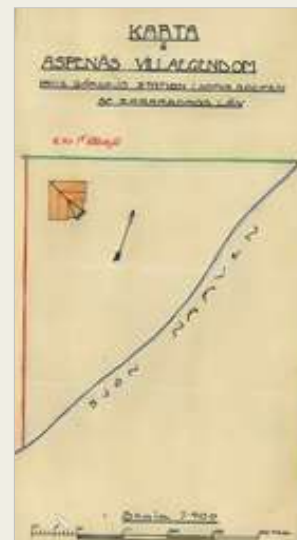
Olaus Olsson

T h: Olaus Olsson gåvobrev 1904.

K Ö P E K O N T R A K T . Maj 1912

Till Disponenten C.S.Markusson och Civilingenjören J.A.Andersson, båda i Töreboda, försäljer undertecknad härmed ett invid sjön Narven beläget jordstycke om 2150 kvadratmeter för all tid afsöndrat från 9/10 mtl.Gårdsjö i Hofva socken af Skaraborge län.

Ifrågavarande jordstycke gränser i söder och öster till sjön Narven.Norra och vestra gränslinierna bilda med hvarandra en rät vinkel.Norra gränsen har en längd af 60 meter och vestra gränsen 63 meter.Detta jordstycke, som köparne önska benämna Aspenäs, har sin vestra gränslinie belägen parallell med och 24 meter öster om förut från Gårdsjö egendom afsöndrade lägenheten Björkudden n:o 1 östre gränslinie.

T v: August Andersson sålde till disponent Markusson och civilingenjör Andersson från Töreboda.
T h: Karta (svårslagen i enkelhet) som visar Björkudden. (Inledning av köpehandlingen här under).

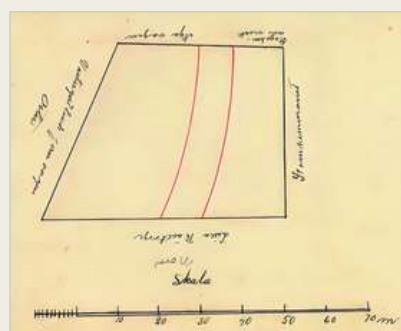
Köpehandling Mars 1905

Undertecknade ägare af $\frac{1}{10}$ onthl Gårdsjö i Hofva socken försälja härmed till fröken Hulda Svensson i närheten af Gårdsjö anhaltstation i kommunalt skogs- och hagmark liggande tomtpåts i areal en tum land belägen norr om ^{Mars 1905} Narven samt i ka-tan utmärkt med figur 116 gränsande i söder till sjön Narven i väster nära gränsen till figur 117-
en här- samt i öster och norr till kommunalt skogs-
mark.
Tomtpåtsen, som kallas Björkudden, är 116 fot bred
den västra linan, är ^{11,34} 37³ och den östra ³⁴⁴ 325 fot lång, för-
jägas mot följande villkor: ^{7,89}

Fröken Hulda Svensson köpte av August Andersson.

Köpehandling År 1909

Undertecknad Olaus Olsson med hustru Amanda Emma Olsson enligt lagföretsviden den 29. 1890 ägare af $\frac{1}{10}$ del mantal Ballarebrän-gen i Hofva socken försälja genom denna afhandling till Handlanden Nils August Nilsson Husträdas af denna vår ägande fastig-het ett stycke mark för byggnadstomt för devarande handelslägenhet, som där är uppförd, enligt följande bestämmelser.

Olaus Olsson sålde en bebyggd tomt till handlare Nils August Nilsson för 5000 kronor (1909).

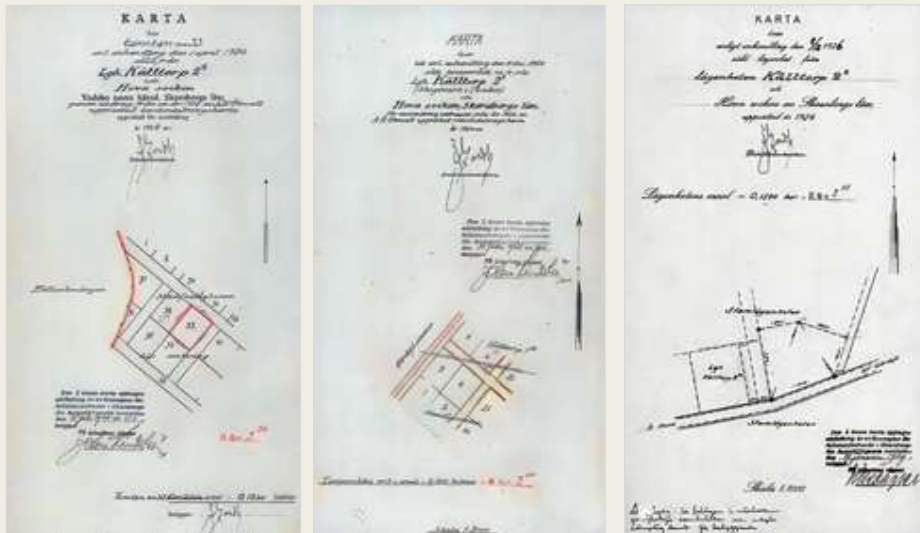
KÖPEKONTRAKT. April 1924

Undertecknade upplåter och försäljer härmed till Herr Henning Ward från Tibro, för all framtid såsom afsöndring, från vår ägande afsöndring/från ^{1/2} mantal Källtorp sörgr. N:o 2 om 1200 /tolfhundra/ kvadraterneters rynd, i Hofva socken norra vadsbo härad, en vid Gårdsjö station belägen tomtplats, betecknad med N:o 25 Å den af förste landtmätare H.J. Öhrvall öfver densamma upprättad karta och med de gränser som därå finnes angifna, mot en öfverenskommen köpesumma af 500:- /sechundra kronor, vilken denna dag är till fullo betald och härmed kvitterad.

KÖPEKONTRAKT. December 1924

Undertecknade upplåter och försäljer härmed till Herr Nils Östen Karlsson och Fröken Thyra Jenny Karlsson från Nockerud Hofva för all framtid såsom afsöndring från vår ägande afsöndring från ^{1/2} mantal sörgräden Källtorp N:o 2 i Hofva socken norra vadsbo härad, en vid Gårdsjö Station belägen tomtplats om 1200 /tolfhundra/ kvadraterneters rynd, betecknad med N:o 4 Å den af förste landtmätare H.J. Öhrvall öfver densamma upprättade kartan, och med de gränser, som därå finnes angifna, mot en öfverenskommen köpesumma af 600:- /sexhundra/ kronor som betalas, etthundra 100:- kronor i dag samt öterstoden kronor 500:- den 15 nästkommande december,

T v: Katrinefors AB sålde till Henning Ward från Tibro. T h: Och till Nils Ö. och Thyra J. Karlsson.

T v: Henning Wards tomt. Mitten: Nils Ö. och Thyra J. Karlssons tomt. T h: Fröken Agnes Maria Johanssons mark.

KÖPEKONTRAKT. December 1926

Undertecknade upplåter och försäljer härmed till Fröken Agnes Maria Johansson, för all framtid såsom avsöndring från vår ägande avsöndring från lägenheten Källtorp 2 i Hofva socken av Vadsbo härad Skaraborgs län, en vid Gårdsjö station belägen tomtplats om 0,1590 har och gränsar

i väster	till stamlägenheten med	42	meter
i norr	"	24,0 + 29,8	"
i öster	"	23,5	"
i söder	" landsvägen	39,8	"

allt enligt av distriktslantmätare J. Gordh öfver tomtområdet upprättad karta, mot en öfverenskommen köpesumma av sexhundra (600:--) kronor, som betalas vid tillträdet den 1 januari 1927.

Katrinefors AB sålde till fröken Agnes Maria Johansson,

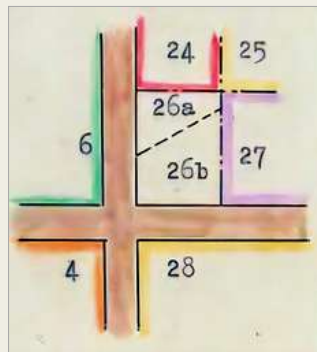

Gårdsjö kapell – invigt 1939, efter att en begravningsplats anlagts 1932 och en klockstapel byggts 1934. (Västergötlands didgitala museum. Fotograf: Anders Karlsson).

SAMMANFATTNING

Den här sammanställningen är inte fullständig. Den innehåller de ägobyten som skedde mellan ägarna till hemmansdelar i Häljatorp, Otterslätten och Källtorp samt det bolag som leddes av Rich. Sjögård (vilket senare togs över av Katrinefors), dessa å ena sidan (säljare) och å den andra SJ, VGJ och mer eller mindre privata personer (köpare).

Interiör. Kapellet i Gårdsjö. Enkelt – vackert.

Del tre kommer om någon vecka.

Mariestad 2021-05-20 / Alf

Gårdsjö i nutiden (Google Earth):

